

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău
Judecător: M. Muruianu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai

Dosarul nr. 3ra-350/18

DECIZIE

02 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Iuliana Oprea, Maria Ghervas,
Luiza Gafton, Ion Druță

examinând recursul declarat de către Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan împotriva Întreprinderii municipale de gestionare a fondului locativ nr. 13, Societății pe acțiuni „Termoelectrica”, Întreprinderii municipale „Infocom” și Societății pe acțiuni „Apă-Canal Chișinău” cu privire la obligarea excluderii sumelor din facturi și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 07 iunie 2016,

c o n s t a t ă :

La 15 decembrie 2015, Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan au depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎMGFL nr. 13, SA „Termoelectrica”, ÎM „Infocom” și SA „Apă-Canal Chișinău” cu privire la obligarea excluderii sumelor din facturi și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, în conformitate cu Hotărârea Guvernului din 1995, furnizorul era obligat să contorizeze apartamentele, iar în conformitate cu Hotărârea Guvernului din 05 iulie 2000 pentru anii 2000-2002 au fost alocate și mijloace financiare în acest scop, însă la ei nu au ajuns cu rândul, astfel, menționează că au cumpărat și instalat două contoare, au înaintat cerere prin care au solicitat să le fie restituiți banii, să fie încheiat cu ei contract.

Mai indică că anterior s-au adresat în judecată cu cerere împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” în vederea încasării costului contoarelor, iar prin hotărârea judecătorească din 21 noiembrie 2003, s-a încasat costul contoarelor, fiind indicat

că în conformitate cu legea despre contabilitate, contoarele au devenit proprietatea exclusivă a SA „Apă-Canal Chișinău”, obținând prin aceasta toate drepturile și obligațiile.

Susține că așteptau să fie invitați pentru întocmirea bilaterală a contractului de furnizare a serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate, însă sub diferite pretexte se eschivau să întocmească contractul prevăzut de regulament.

Respectiv, începând cu 29 iunie 2009 au fost nevoiți să depună eforturi ca să-și demonteze contoarele, să le petreacă controlul metrologic, să aplice sigiliul și să întocmească contract de furnizare a apei.

Reclamanții menționează că în temeiul pct. 11 al regulamentului și pct. 16, 17 din anexa nr. 5 aprobat prin Hotărârea Guvernului 191-2002 din 11 noiembrie 2009, au depus cererea nr. 8490 către SA „Apă-Canal Chișinău” pentru a se prezenta la domiciliul reclamanților în vederea deconectării și verificării contoarelor, dar nu au primit răspuns.

Afirmă că, la 12 decembrie 2009, s-au adresat cu cerere, înregistrată cu nr. 9136, către SA „Apă Canal” solicitând întocmirea contractului de furnizare a serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate, dar la fel nu au primit răspuns.

Indică reclamanții că, la 25 aprilie 2014, s-au adresat către pârât cu solicitarea de a li se încheia contract, iar la 19 mai 2014 li s-a comunicat că vor fi informați suplimentar referitor la ordinea încheierii contractului.

Indică reclamanții că nu aveau apă caldă, astfel au fost nevoiți să instaleze boiler, care ulterior a fost schimbat pe unul mai voluminos, ca rezultat, începând cu ianuarie 2012 în facturi au fost introduse volume de apă caldă fără careva explicații, iar începând cu 2014 au început lunar să fie introduse în facturi câte 17 m³ de apă rece și 13 m³ de apă caldă.

Astfel, la 06 noiembrie 2015 au depus către SA „Apă-Canal Chișinău” cerere prealabilă prin care au solicitat excluderea volumului de apă caldă 0,4087 gcal în sumă de 8 471,12 lei și apă potabilă 364,2786 m³ în sumă de 3 347,72 lei, apă menajeră 290,976 m³ în sumă de 2 674,0694 lei, în total suma de 14 492,909 lei, însă drept răspuns, li s-a comunicat să se adreseze la ÎMGFL-13 și ÎM „Infocom, iar ÎMGFL-13 le-a comunicat să se adreseze SA „Apă-Canal Chișinău”.

Reclamanții Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan solicită obligarea pârâtului de a exclude din factura la apartamentul xx, bloc xx din str. X X, mun. Chișinău, 364, 2786 m³, apă potabilă în sumă de 3347, 72 lei, apă menajeră 290, 976 m³ în sumă de 2674, 0694 lei, apă caldă 0, 4087 gcal în sumă de 8 471, 12 lei, în total suma de 14 492, 909 lei, cât și obligarea ÎMGFL-13 de a exclude din factura sa, suma de 2 421, 10 lei, introdusă pentru deservirea echipamentului tehnic ca ilegală, repararea prejudiciului moral în sumă de 15 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 07 iunie 2016, acțiunea înaintată de Moscal Larisa și Moscal Ivan împotriva ÎMGFL nr.13, SA „Termoelectrică”, ÎM „Infocom” și SA „Apă-Canal Chișinău” cu privire la

obligarea excluderii sumelor din facturi și încasarea prejudiciului, a fost respinsă ca fiind tardivă (f.d.165, f.d.168-174, volumul I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017, s-a respins apelul declarat de Moscal Larisa, Moscal Ivan și Guțu Victoria și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 07 iunie 2016 (f.d.11, f.d.12-18, volumul II).

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 13 octombrie 2017, Moscal Larisa, Moscal Ivan și Guțu Victoria au declarat recurs, completându-l la 23 martie 2018, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017 și a hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 07 iunie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii înaintate.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, recurentul a indicat că decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, fiind emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

La 02 martie 2018, intimatul SA „Termoelectrica” a prezentat referință pe marginea recursului declarat, solicitând respingerea acestuia și menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017.

La 12 martie 2018 intimatul SA „Apă-Canal” a prezentat referință pe marginea recursului declarat, solicitând dispunerea asupra inadmisibilității acestuia.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, *recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.*

Având în vedere că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 11 august 2017 (f.d. 19 vol. II), cât și faptul că la materialele cauzei lipsesc careva probe ce ar demonstra momentul comunicării acesteia, recursul înaintat de Moscal Larisa, Moscal Ivan și Guțu Victoria se consideră declarat în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2018 recursul declarat de către Moscal Larisa, Moscal Ivan și Guțu Victoria a fost declarat admisibil.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție verificând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445, alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din materialele dosarului rezultă că prin hotărârea Departamentului Privatizării și Administrării Proprietății de Stat, Agenția Teritorială Chișinău, sect. Buiucani nr. 22 din 06 iunie 1995 s-a hotărât de transmite în proprietate privată lui Moscal Larisa, apartamentului nr. xx situat în mun. Chișinău str. X X xx(f.d. 5 vol. I).

Reclamanții, nefiind de acord cu sumele facturate pentru perioada de ianuarie 2012 – 02 octombrie 2015, s-au adresat cu cerere prealabilă către pârâtul SA „Apă Canal Chișinău”, la 06 noiembrie 2015, solicitând excluderea din factura la

apartamentul xx, bloc xx din str. X X, mun. Chișinău, 364, 2786 m³, apă potabilă în sumă de 3 347, 72 lei, apă menajeră 290, 976 m³ în sumă de 2 674, 0694 lei, apă caldă 0, 4087 gcal în sumă de 8471, 12 lei, în total suma de 14 492, 909 lei (f.d. 14 vol. I).

Ca rezultat, prin răspunsul nr. 1200/6509 din 25 noiembrie 2015, SA „Apă-Canal Chișinău” a respins cererea prealabilă înaintată de către Moscal Ivan și Moscal Larisa ca fiind neîntemeiată (f.d. 15 vol. I).

Nefiind de acord cu răspunsul enunțat, la 15 decembrie 2015, Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan au înaintat acțiunea dedusă judecății, prin care a solicitat excluderea din factura la ap. xx, bloc xx din str. X Y, mun. Chișinău, 364, 2786 m³, apă potabilă în sumă de 3347, 72 lei, apă menajeră 290, 976 m³ în sumă de 2 674, 0694 lei, apă caldă 0, 4087 gcal în sumă de 8 471, 12 lei, în total suma de 14 492, 909 lei (f.d. 3-4 vol. I).

În conformitate cu prevederile art. 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al sau, recunoscut de lege, printr-un act administrativ solicită, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Potrivit art. 15 din aceeași lege, cererea prealabilă se examinează de către organul emitent sau ierarhic superior în termen de 30 zile de la data înregistrării ei.

Conform art. 17 alin. (1) din legea menționată, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Cu trimitere la prevederile normei legale citate *supra*, Colegiul consideră întemeiate concluziile instanțelor ierarhic inferioare, în temeiul cărora și-a întemeiat soluția privind tardivitatea acțiunii înaintate de către reclamantii/recurenți Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan și anume că, facturile fiscale reprezintă un act administrativ cu caracter individual, respectiv recurenții urmau, din momentul recepționării facturilor de plată, în cazul dezacordului cu acestea, să le conteste în termen de 30 zile la organul emitent.

Or, din materialele administrate în prezenta cauză, nu se atestă că acesta a contestat facturile în privința cărora solicită excluderea sumei de 14 492, 909 lei pentru consumul de apă potabilă.

În acest sens, instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele recurenților precum că cauza dedusă judecății nu se examinează în contencios administrativ, la caz, între părți există relații civile și urma a fi examinată în procedură contencioasă, unde termenul de înaintare a acțiunii este diferit.

Aici Colegiul, cu trimitere la art. 2 și 3 din Legea citată, reține că obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actul administrativ cu caracter normativ sau individual, contractul administrativ, nesoluționarea în termenul legal a

unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege, refuzul autorității publice de a primi cererea persoanei sau faptul de a nu răspunde petiționarului în termen de 30 de zile de la data înregistrării cererii, dacă legea nu prevede altfel.

Totodată, noțiunea „act administrativ” este reglementată atât în art.2 din Lege, cât și în Rezoluția (77) 31 „cu privire la protecția individului față de actele autorităților administrative”, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997, astfel ținând cont de prevederile menționate, actul administrativ poate fi definit ca fiind un act unilateral, cu caracter normativ sau individual, adoptat sau emis de către o autoritate publică sau de o persoană privată împuternicită prin lege sau printr-un act administrativ, în mod unilateral, în baza și în vederea exercitării legii, pentru nașterea, modificarea sau stingerea unor raporturi juridice de drept administrativ.

Prin art. 2 din Lege, contractul administrativ este asimilat actului administrativ, fiind definit de lege ca un contract încheiat de o autoritate publică, în virtutea prerogativelor de putere publică, având ca obiect administrarea și gestionarea bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea de servicii publice, activitatea funcționarilor publici care rezultă din relațiile de muncă reglementate de statutul juridic al acestora.

Din categoria contractelor administrative fac parte contractele de concesiune, reglementate prin Legea cu privire la concesiuni nr. 534 din 13 iulie 1995, contractele de achiziții publice, reglementate prin Legea privind achizițiile publice nr. 131 din 03 iulie 2015, contractele de prestare a serviciilor publice de gospodărire comunală, cum ar fi, *de alimentare cu apă potabilă și menajeră, de furnizare a energiei termice și electrice, de canalizare și epurare a apelor uzate și pluviale, de salubritate, de administrare a fondului locativ public, de administrare a domeniului public, reglementate prin Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 24 octombrie 2002*, alte contracte de prestări servicii de interes public sau de executare a lucrărilor de interes public național sau local.

Din sensul normelor legale citate reiese că contestarea sumelor incluse în facturile de plată pentru serviciile comunale urmează a fi înaintate și soluționate conform prevederilor Legii contenciosului administrativ.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că reclamantii/recurenți Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan urmau, în temeiul Legii contenciosului administrativ, să depună cerere prealabilă, în termen de 30 zile, la organul emitent privitor la facturile de plată, iar ulterior în cazul dezacordului cu răspunsul parvenit sau lipsei acestuia, să înainteze în instanța de judecată acțiunea respectivă, însă au evitat să efectueze aceste acțiuni prevăzute de lege.

În susținerea celor indicate, Colegiul reține drept pertinente concluziile Înaltei Curți, indicate în *cauzele Tejedor Garcia c. Spaniei din 16 decembrie 1997 și Stone Court Shipping SA c. Spaniei din 28 octombrie 2003*, unde Curtea prin coroborare a statuat că revine în primul rând instanțelor naționale competența de a interpreta legislația internă, fiind vorba în special de reguli de natură procedurală, rolul Curții

limitându-se la verificarea compatibilității cu Convenția a efectelor unei asemenea interpretări. Cu toate acestea, având în vedere că reglementarea privind formalitățile și termenele ce trebuie respectate este menită să asigure buna administrare a justiției și respectul principiului securității juridice, cei interesați trebuie să se poată aștepta ca aceste reguli să fie puse în aplicare.

În această ordine de idei, instanța de recurs consideră declarative și care se combat cu materialele cauzei, argumentele recurenților precum că pe perioada ianuarie 2012 – 02 octombrie 2015, nu au primit facturile fiscale și respectiv, din acest motiv nu le achitau, or chiar din conținutul cererii de chemare în judecată, după cum a fost formulată (f.d. 3-4 vol. I), reclamantii/recurenți au indicat că din ianuarie 2012, pârâții au început a introduce în facturi volume de apă caldă fără ai explica proveniența, la fel, au indicat că din anul 2014 au început lunar să le introducă în factură consum câte 17 m³ apă rece și 13 m² apă caldă, care atestă faptul că acesta cunoștea despre facturile emise și în consecință despre perioada de calcul, tarife, datorii precedente etc.

Mai mult, Colegiul consideră că urmează a fi luat în considerație faptul că, odată ce consumatorii nu recepționează pe o perioadă îndelungată facturile de plată, dar consumă apă potabilă, aceștia în temeiul bunei-credințe, urmează să întreprindă careva acțiuni și de a se plânge organelor emitente despre faptul nerecepționării facturilor sau să solicite expres expedierea acestora la o anumită adresă, în caz contrar, utilizarea serviciilor fără achitarea contravalorii acestora, de către consumatori, duce la îmbogățirea fără justă cauză și cauzarea unui prejudiciu material prestatorului de servicii.

În final, instanța de recurs reține că într-adevăr din conținutul părții motivatoare a deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017 reiese că, instanța de apel a început motivarea deciziei prin a indica că consideră apelul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, ca în final să emită soluția privind respingerea apelului declarat de către Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan.

Aici, Colegiul apreciază această chestiune ca fiind o eroare mecanică strecurată în decizia instanței de apel, care prin natura sa nu reprezintă o eroare care ar indica, la ilegalitatea în ansamblu, a deciziei recurate.

Or, chiar începând cu următoarea frază celei în care s-a strecurat eroarea mecanică și până la partea dispozitivă a acesteia, instanța de apel atât în fapt și în drept, a examinat amplu legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanței și în final, a ajuns la o soluție justă privind tardivitatea acțiunii, din care considerente instanța apreciază această chestiune ca fiind o eroare care nu cade sub incidența prevederilor art. 432 CPC și care ar indica la ilegalitatea deciziei recurate.

Totodată, instanța de recurs reține că odată ce s-a constatat tardivitatea pretenției de bază, instanțele ierarhic superioare corect au ajuns la concluzia netemeinicii pretenției accesorii cu privire la repararea prejudiciului moral.

În concluzie, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că decizia Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie

2017 este una legală și întemeiată și urmează a fi menținută.

Față de cele ce preced și având în vedere că concluzia instanței de apel este legală și întemeiată, iar argumentele invocate în cererea de recurs, poartă un caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul este neîntemeiat și necesită a fi respins.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Moscal Larisa, Guțu Victoria și Moscal Ivan împotriva Întreprinderii municipale de gestionare a fondului locativ nr. 13, Societății pe acțiuni „Termoelectrica”, Întreprinderii municipale „Infocom” și Societății pe acțiuni „Apă-Canal Chișinău” cu privire la obligarea excluderii sumelor din facturi și încasarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Iuliana Oprea

Maria Ghervas

Luiza Gafton

Ion Druță